

Eigen bijdrage Wmo gemeente Groningen

Een onderzoek naar de inkomensverdeling van inwoners met een bijdrageplichtige Wmo-voorziening

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
1.1 Abonnementstarief Wet maatschappelijke ondersteuning	3
1.2 Opzet van het onderzoek	3
2 Resultaten	6
2.1 Inkomen van inwoners met een Wmo-voorziening	6
2.2 Eenpersoonshuishoudens jonger dan de AOW-leeftijd	7
2.3 Eenpersoonshuishoudens vanaf de AOW-leeftijd	8
2.4 Meerpersoonshuishoudens tot de AOW-leeftijd	9
2.5 Meerpersoonshuishoudens vanaf de AOW-leeftijd	10
Colofon	12

1 Inleiding

1.1 Abonnementstarief Wet maatschappelijke ondersteuning

In 2019 is het abonnementstarief in de Wet maatschappelijke ondersteuning ingevoerd. Deze wetswijziging houdt in dat alle Wmo-cliënten een vast bedrag per maand betalen voor de Wmo-hulp en -ondersteuning die zij krijgen. Omdat voorheen de eigen bijdrage inkomensafhankelijk was – inwoners betaalden naar draagkracht, werd een Wmo-voorziening door de invoering van het abonnementstarief voor hogere inkomens goedkoper. Daardoor bestond bij de gemeente het vermoeden van een aanzuigende werking op het gebruik van Wmo. Onderzoek, Informatie en Statistiek Groningen heeft hier in samenwerking met het CBS Urban Data Center regio Groningen in 2019 en 2021 onderzoek naar gedaan. Inmiddels is er een wetsvoorstel om het abonnementstarief af te schaffen. De inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage zal dan weer terugkeren. De Directie Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Groningen heeft OIS en het Urban Data Center gevraagd om inzichtelijk te maken welke inkomensgroepen in 2024 gebruik maakten van Wmo-voorzieningen. Op deze manier krijgt DMO inzicht in de grootte van de groepen en in hoeveel inwoners van de gemeente Groningen een eigen bijdrage zouden moeten leveren.

1.2 Opzet van het onderzoek

Voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag is gewerkt met CBS-microdata over inkomen en gemeentedata over Wmo-gebruik. Via de beveiligde remote access-omgeving van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) hebben geautoriseerde onderzoekers van OIS toegang tot de microdata. Het gepseudonimiseerde Wmo-bestand van de gemeente is door middel van een koppelsleutel gecombineerd met gepseudonimiseerde inkomensgegevens van het CBS¹. Vervolgens zijn deze data in de CBS-omgeving bewerkt en geanalyseerd. Met behulp van de CBS-data over inkomens kan nagegaan worden tot welke inkomensgroepen de Wmo-cliënten behoren. Het doel van de analyse is geenszins om naar individuele personen te kijken, conform de gedragscode voor beleidsonderzoekers. De gegevens worden dan ook alleen op groepsniveau geanalyseerd en beschikbaar gemaakt. De cijfers zijn daarnaast afgerond op tiental, met een minimum van twintig. Dit wederom om herleidbaarheid en schijnnaauwkeurigheid² te voorkomen.

Inkomen ten opzichte van het beleidsmatig minimum en doelgroep

Voor dit onderzoek keken we naar het inkomen ten opzichte van het beleidsmatig minimum. Het gaat hierbij om het besteedbaar inkomen van het huishouden. Dit is gerelateerd aan het beleidsmatig minimum. Aan de hand van de regelgeving is vastgesteld welk beleidsmatig minimum voor het desbetreffende huishouden van toepassing is. Zo is de norm voor een (echt)paar met uitsluitend minderjarige kinderen gelijkgesteld aan de bijstandsuitkering van een echtpaar, aangevuld met de

¹ Pseudonimiseren houdt in dat persoonsgegevens zijn vervangen door versleutelde onderzoeksnummers.

² Dit heeft te maken met de beperkingen van de integrale inkomensgegevens. Zo gaat het om voorlopige inkomensgegevens, waardoor de gegevens van sommige personen geschat zijn. Daarnaast zijn de inkomensgegevens gebaseerd op verschillende bronnen, die elk hun onzekerheden kennen. Door de gegevens uit verschillende bronnen te combineren, kan de onzekerheid groter worden.

(leeftijdsafhankelijke) kinderbijslag. Bij 65-plussers is het bedrag aan uitkering in het kader van de algemene ouderdomswet (AOW) als norm gekozen. De verhouding van het besteedbare inkomen ten opzichte van het beleidsmatig minimum wordt uitgedrukt in een percentage, bijvoorbeeld tot 120%. Voor dit onderzoek gebruikten we de nieuwste inkomensgegevens die het CBS heeft, namelijk over het jaar 2023. Het gaat om voorlopige cijfers.

Populatie-afbakening

De populatie van dit onderzoek betreft alle 7.518 inwoners van de gemeente Groningen die op 1 juli 2024 een Wmo-indicatie hadden, exclusief rolstoel, collectief vervoer, beschermd wonen, maatschappelijke opvang en arbeidsmatige dagbesteding³. Van deze mensen wordt dus naar hun inkomen over het jaar 2023 gekeken. Negen personen konden niet gekoppeld worden aan de inkomensbestanden van het CBS. Dit komt waarschijnlijk doordat deze personen in 2023 nog niet in Nederland woonden. Daardoor zitten zij niet in de CBS-bestanden.

Voor een kleine groep personen in het Wmo-bestand was niet vast te stellen welk inkomen ten opzichte van het sociaal minimum zij hebben. Dit komt doordat niet iedereen tot de '**doelpopulatie sociaal minimum**' behoort. Onder deze doelgroep vallen personen die in particuliere huishoudens⁴ wonen, exclusief studentenhuishoudens en institutionele huishoudens, en die het gehele jaar een inkomen hebben.

In totaal 322 van de 7.509 gekoppelde personen in het Wmo-bestand behoren niet tot de doelpopulatie sociaal minimum. Het gaat hierbij voornamelijk om studentenhuishoudens (241 personen). Verder wonen 64 personen in een institutioneel huishouden en is van 17 personen het inkomen niet bekend.

De doelgroep van dit onderzoek is opgedeeld in vier verschillende huishoudensgroepen:

- Eenpersoonshuishoudens, leeftijd tot de AOW-leeftijd (2.197 personen)
- Eenpersoonshuishoudens, leeftijd AOW-leeftijd of ouder (2.922 personen)
- Meerpersoonshuishoudens, tenminste één persoon tot de AOW-leeftijd (1.329 personen)
- Meerpersoonshuishoudens, alle personen vanaf AOW-leeftijd (969 personen)

Meerpersoonshuishoudens omvatten niet uitsluitend (echt)paren, maar ook gezinnen met bijvoorbeeld thuiswonende kinderen en personen in een institutionele woonsituatie. Niet iedereen in een meerpersoonshuishouden was in te delen in een huishoudenscategorie naar leeftijd. Dit zijn personen in een 'overig meerpersoonshuishouden met ten minste één persoon vanaf de AOW-leeftijd'. Het gaat hierbij om 92 personen. Deze personen zijn alleen meegenomen in figuur 1 en tabel 1 over de totale groep personen met een Wmo-voorziening.

Aangezien er CBS-bestanden over het jaar 2023 gebruikt worden, gaat het om de leeftijd van de personen op 1 januari 2023.

Per huishoudensgroep is een overzicht gemaakt van aantallen personen per inkomensgroep. Ook zijn

³ Gebruikers van deze voorzieningen betalen geen of een afwijkende eigen bijdrage.

⁴ Particulier huishouden: één of meer personen die samen een woonruimte bewonen en zichzelf daar niet-bedrijfsmatig voorzien in de dagelijkse levensbehoeften.

er uitsplitsingen gemaakt naar type voorziening: begeleiding, hulp bij het huishouden, verblijf, vervoersvoorziening en/of woonvoorziening. Omdat een persoon verschillende voorzieningen kan gebruiken, en daardoor meer dan één keer voor kan komen, is het totaalgebruik lager dan de som van de afzonderlijke voorzieningen.

2 Resultaten

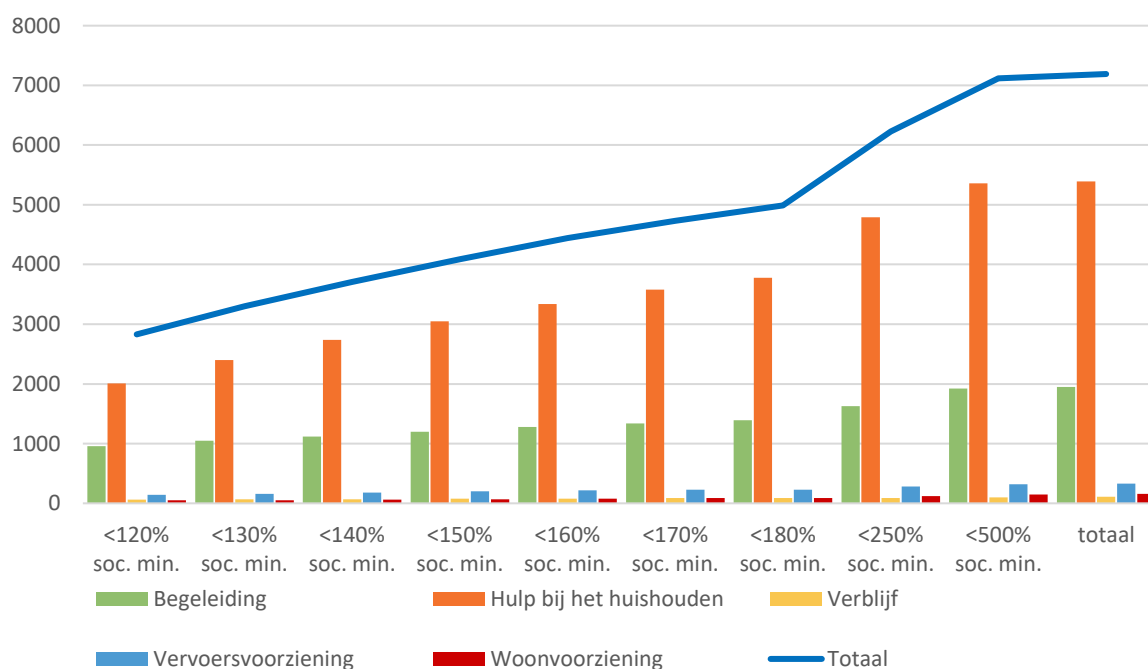
2.1 Inkomen van inwoners met een Wmo-voorziening

Figuur 1 en tabel 1 tonen de verdeling van het inkomen van de personen⁵ die op 1 juli 2024 een bijdrageplichtige Wmo-voorziening hadden. De waarden tellen cumulatief op. Bijvoorbeeld: de categorie inkomen tot 140% van het sociaal minimum bevat *alle* personen die een inkomen tot 140% van het sociaal minimum hebben, inclusief de personen die in de categorie tot 120% en 130% van het sociaal minimum zitten.

Omdat een inwoner gebruik kan maken van meerdere voorzieningen, is het totaalgebruik (blauwe lijn) lager dan de som van de afzonderlijke voorzieningen.

Van de 7.190 personen in de doelpopulatie sociaal minimum hebben 2.830 (39%) een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Een derde heeft een inkomen van 170% of hoger. Het gaat hierbij om 2.460 inwoners.

*Figuur 1: Personen met een Wmo-voorziening op 1 juli 2024, naar inkomen ten opzichte van het sociaal minimum in 2023**

⁵ Alle personen die binnen de doelpopulatie sociaal minimum vallen, dat wil zeggen: personen in particuliere huishoudens, exclusief studentenhuishoudens en institutionele huishoudens, die het gehele jaar een inkomen hebben.

Tabel 1: Personen met een Wmo-voorziening op 1 juli 2024, naar inkomen ten opzichte van het sociaal minimum in 2023*

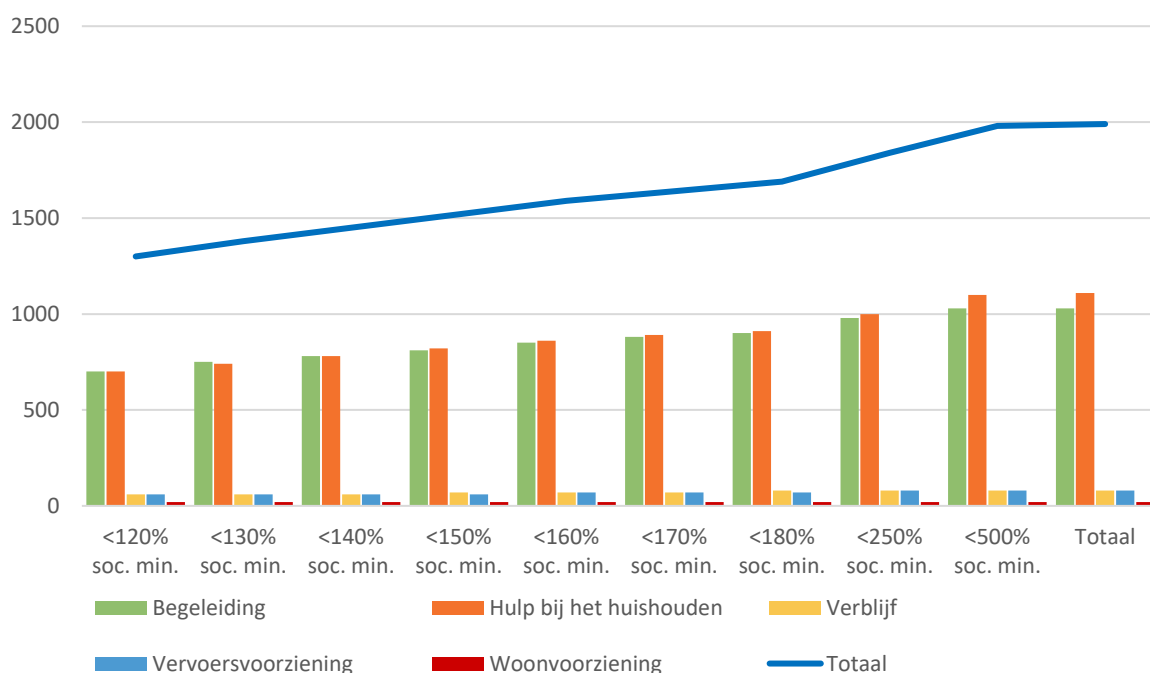
Wmo-voorziening	<120%	<130%	<140%	<150%	<160%	<170%	<180%	<250%	<500%	Totaal
Begeleiding	960	1.050	1.120	1.200	1.280	1.340	1.390	1.630	1.920	1.950
Hulp bij het huishouden	2.010	2.400	2.740	3.050	3.340	3.580	3.780	4.790	5.360	5.390
Verblijf	60	70	70	80	80	90	90	90	100	110
Vervoersvoorziening	140	160	180	200	220	230	230	280	320	330
Woonvoorziening	50	50	60	70	80	90	90	120	150	160
Totaal	2.830	3.300	3.710	4.090	4.440	4.730	4.990	6.230	7.120	7.190

2.2 Eenpersoonshuishoudens jonger dan de AOW-leeftijd

Van de 7.190 inwoners in de doelpopulatie vallen 1.990 in de categorie eenpersoonshuishoudens jonger dan de AOW-leeftijd. Het grootste deel van hen heeft begeleiding (n=1.030) en/of hulp bij het huishouden (n=1.110). Figuur 2 en tabel 2 tonen de verdeling van het inkomen van deze doelgroep. De waarden tellen cumulatief op. Van deze groep hebben 1.300 inwoners (65%) een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Het aandeel cliënten met een hoger inkomen is relatief laag; 18% heeft een inkomen van 170% of hoger. Dit zijn 350 inwoners. Een groot deel hiervan (63%; 220 mensen) heeft hulp bij het huishouden.

Inwoners met verblijf, vervoer- en/of woonvoorziening hebben relatief het vaakst een inkomen tot 120% van het sociaal minimum: gezamenlijk heeft 78% (140 personen) een inkomen tot 120%. Binnen de voorziening hulp bij het huishouden zijn de meeste hogere inkomens; 20% van de eenpersoonshuishoudens tot de AOW-leeftijd heeft een inkomen hoger dan 170% van het sociaal minimum.

Figuur 2: Personen tot de AOW-leeftijd in een eenpersoonshuishouden met een Wmo-voorziening op 1 juli 2024, naar inkomen ten opzichte van het sociaal minimum in 2023*

Tabel 2: Personen tot de AOW-leeftijd in een eenpersoonshuishouden met een Wmo-voorziening op 1 juli 2024, naar inkomen ten opzichte van het sociaal minimum in 2023*

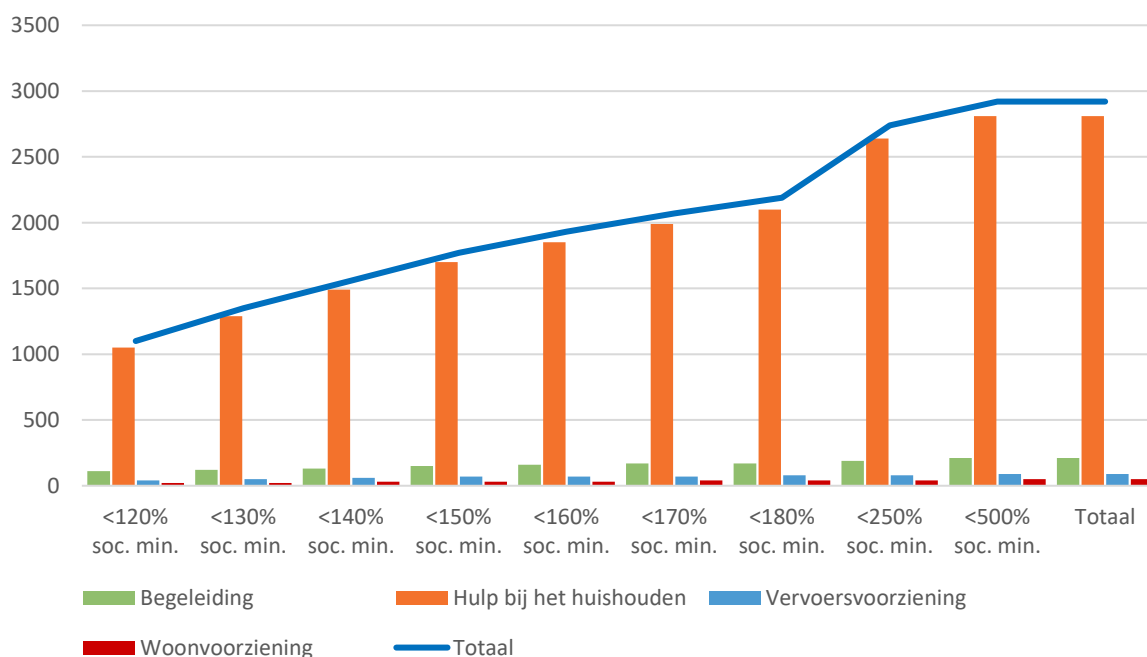
Wmo-voorziening	<120%	<130%	<140%	<150%	<160%	<170%	<180%	<250%	<500%	Totaal
Begeleiding	700	750	780	810	850	880	900	980	1.030	1.030
Hulp bij het huishouden	700	740	780	820	860	890	910	1.000	1.100	1.110
Verblijf	60	60	60	70	70	70	80	80	80	80
Vervoersvoorziening	60	60	60	60	70	70	70	80	80	80
Woonvoorziening	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Totaal	1.300	1.380	1.450	1.520	1.590	1.640	1.690	1.840	1.980	1.990

2.3 Eenpersoonshuishoudens vanaf de AOW-leeftijd

Van de 7.190 inwoners in de doelpopulatie vallen 2.920 in de categorie eenpersoonshuishoudens vanaf de AOW-leeftijd. Het grootste deel van hen heeft hulp bij het huishouden (n=2.810, 96%). Figuur 3 en tabel 3 tonen de verdeling van het inkomen van deze doelgroep. De waarden tellen cumulatief op. Van deze groep hebben 1.100 inwoners (38%) een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Verder hebben 850 inwoners (29%) een inkomen van 170% of hoger.

Alleenwonende inwoners vanaf de AOW-leeftijd met begeleiding hebben relatief het vaakst een inkomen tot 120% van het sociaal minimum: 52% (110 personen). Tegelijkertijd komt binnen deze voorziening ook het hoogste aandeel hogere inkomens voor: 29% heeft een inkomen boven 170% van het sociaal minimum. Ook van de inwoners met hulp bij het huishouden heeft 29% een inkomen boven 170% van het sociaal minimum. Onder inwoners met een woonvoorziening is dit het laagst (20%).

Figuur 3: Personen vanaf de AOW-leeftijd in een eenpersoonshuishouden met een Wmo-voorziening op 1 juli 2024, naar inkomen ten opzichte van het sociaal minimum in 2023*

Tabel 3: Personen vanaf de AOW-leeftijd in een eenpersoonshuishouden met een Wmo-voorziening op 1 juli 2024, naar inkomen ten opzichte van het sociaal minimum in 2023*

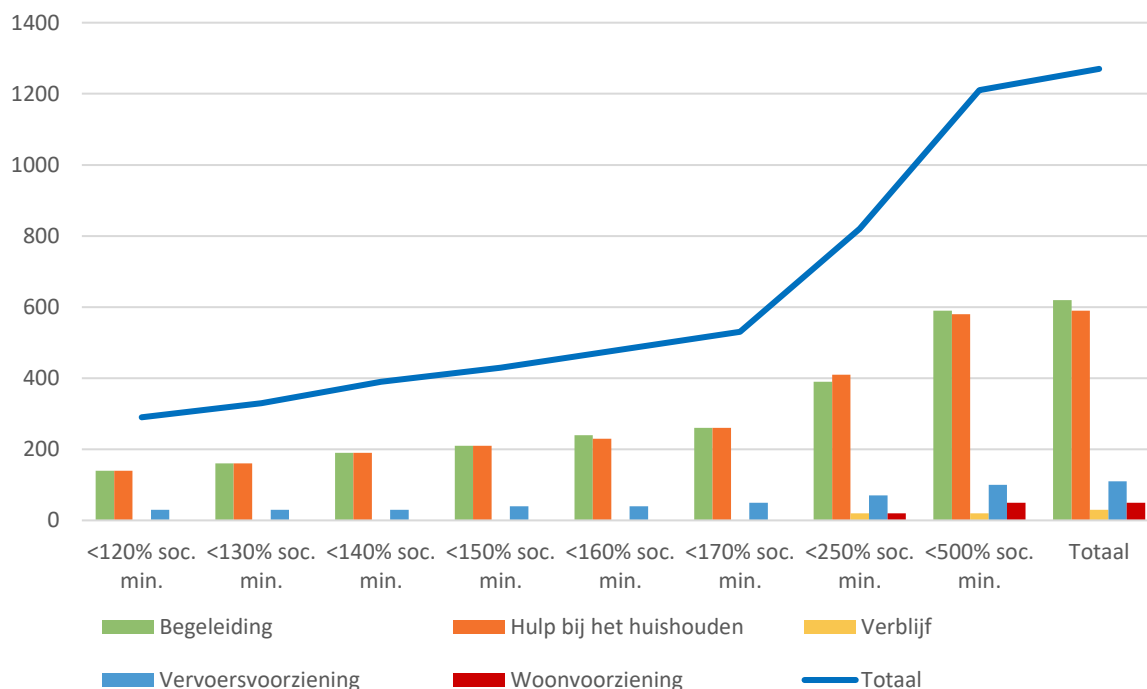
Wmo-voorziening	<120%	<130%	<140%	<150%	<160%	<170%	<180%	<250%	<500%	Totaal
Begeleiding	110	120	130	150	160	170	170	190	210	210
Hulp bij het huishouden	1.050	1.290	1.490	1.700	1.850	1.990	2.100	2.640	2.810	2.810
Vervoersvoorziening	40	50	60	70	70	70	80	80	90	90
Woonvoorziening	20	20	30	30	30	40	40	40	50	50
Totaal	1.100	1.350	1.560	1.770	1.930	2.070	2.190	2.740	2.920	2.920

2.4 Meerpersoonshuishoudens tot de AOW-leeftijd

Van de 7.190 inwoners in de doelpopulatie vallen 1.270 in de categorie meerpersoonshuishoudens waarvan minstens één lid tot de AOW-leeftijd. Het grootste deel van hen heeft begeleiding (n=620) en/of hulp bij het huishouden (n=590). Figuur 4 en tabel 4 tonen de verdeling van het inkomen van deze doelgroep. De waarden tellen cumulatief op.

Van deze groep hebben 290 inwoners (23%) een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Verder hebben 530 (42%) een inkomen tot 170% van het sociaal minimum. Het aandeel cliënten met een hoger huishoudinkomen is dus relatief hoog; 58% heeft een inkomen van 170% of hoger. Dit zijn 740 inwoners.

Figuur 4: Personen met een Wmo-voorziening op 1 juli 2024 in een meerpersoonshuishouden tot de AOW-leeftijd, naar inkomen ten opzichte van het sociaal minimum in 2023*

Tabel 4: Personen met een Wmo-voorziening op 1 juli 2024 in een meerpersoonshuishouden tot de AOW-leeftijd, naar inkomen ten opzichte van het sociaal minimum in 2023*

Wmo-voorziening	<120%	<130%	<140%	<150%	<160%	<170%	<250%	<500%	Totaal
Begeleiding	140	160	190	210	240	260	390	590	620
Hulp bij het huishouden	140	160	190	210	240	260	410	580	590
Verblijf	.	.	.	.	.	.	20	20	30
Vervoersvoorziening	30	30	30	40	40	50	70	100	110
Woonvoorziening	.	.	.	.	.	.	20	50	50
Totaal	290	330	390	440	490	530	820	1.210	1.270

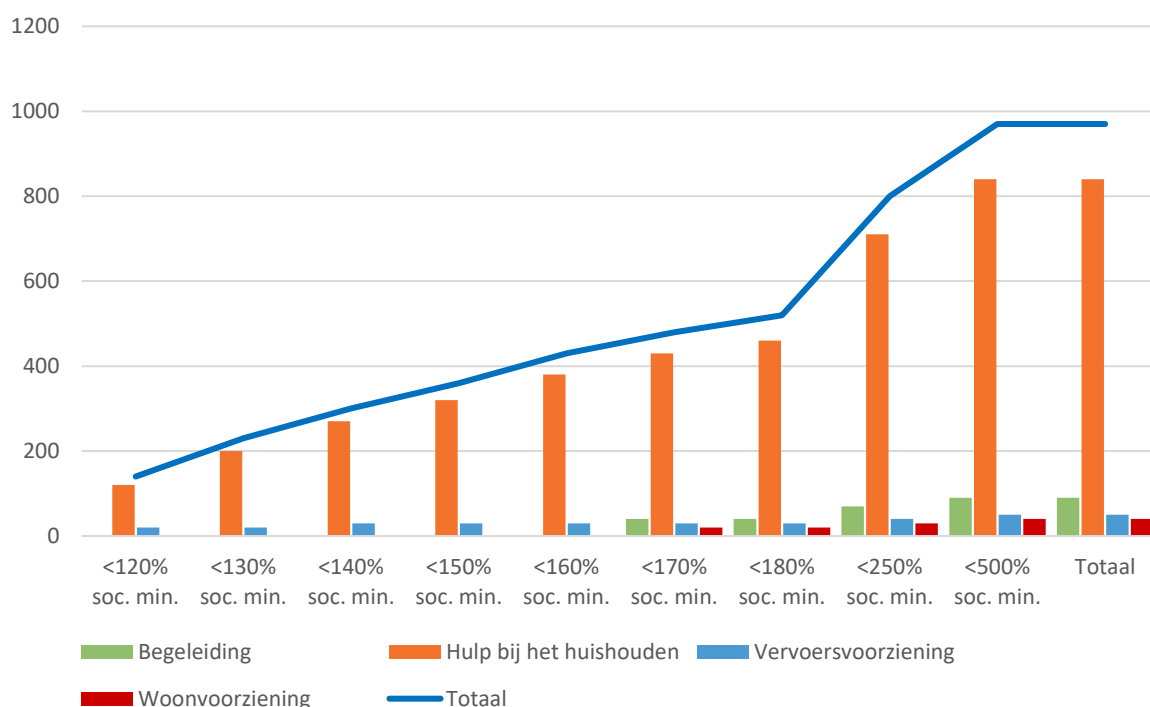
. = het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim

2.5 Meerpersoonshuishoudens vanaf de AOW-leeftijd

Van de 7.190 inwoners in de doelpopulatie vallen 970 in de categorie meerpersoonshuishoudens met alle leden vanaf de AOW-leeftijd. Het grootste deel van hen heeft hulp bij het huishouden (n=840, 87%). Figuur 5 en tabel 5 tonen de verdeling van het inkomen van deze doelgroep. De waarden tellen cumulatief op.

Van de groep meerpersoonshuishoudens vanaf de AOW-leeftijd hebben 140 inwoners (14%) een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Verder hebben 480 (49%) een inkomen tot 170% van het sociaal minimum. De andere helft (490 inwoners) heeft dus een inkomen boven 170% van het sociaal minimum. Relatief gezien hebben inwoners met een vervoersvoorziening het vaakst een huishoudinkomen tot 120% van het sociaal minimum (40%). Dit is echter een kleine groep (n=20). Inwoners met begeleiding hebben relatief vaker een hoger inkomen; 56% heeft een inkomen van 170% of hoger.

Figuur 5: Personen met een Wmo-voorziening op 1 juli 2024 in een meerpersoonshuishouden vanaf de AOW-leeftijd, naar inkomen ten opzichte van het sociaal minimum in 2023*

*Figuur 5: Personen met een Wmo-voorziening op 1 juli 2024 in een meerpersoonshuishouden vanaf de AOW-leeftijd, naar inkomen ten opzichte van het sociaal minimum in 2023**

Wmo-voorziening	<120%	<130%	<140%	<150%	<160%	<170%	<180%	<250%	<500%	Totaal
Begeleiding	.	.	.	.	.	40	40	70	90	90
Hulp bij het huishouden	120	200	270	320	380	430	460	710	840	840
Vervoersvoorziening	20	20	30	30	30	30	30	40	50	50
Woonvoorziening	.	.	.	.	.	20	20	30	40	40
Totaal	140	230	300	360	430	480	520	800	970	970

. = het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim

Colofon

Eigen bijdrage Wmo gemeente Groningen, 2025

Auteurs

Inge de Vries

Maand van uitgave

Juli 2025

Opdrachtgever

Gemeente Groningen

Fotografie

Deon Prins

Uitgave

Onderzoek, Informatie en Statistiek Groningen

Online publicaties OIS Groningen

<https://publicaties.oisgroningen.nl/>

Linkedin

<https://linkedin.com/company/ois-groningen>

Contactgegevens

T: (050) 367 56 30

E: info@oisgroningen.nl

I: www.oisgroningen.nl